

رئیس اسبق هیئت مدیره بورس کالای کشاورزی از تجربه‌هایش می‌گوید:

راهکارهای عملی برای رونق بورس کشاورزی

از روزی که بورس کالای کشاورزی راه‌اندازی شد تا روزی که به حکم سازمان تعاون روستایی وسایلش در کنار خیابان ولی عصر ریخته شد، پیوسته با یک چالش اساسی به نام رونق معاملات روبرو بود، موضوعی که حتی با ادغام این بورس در دل بورس فلزات هم رفع نشده و هنوز با آن دست و پنجه نرم می‌کند. این مقاله برخی راهکارهای اجرایی و به تعبیری نسخه شفابخش فرار از این محاق است که به قلم خسرو صداقت، رییس سابق هیئت مدیره بورس کالای کشاورزی نوشته شده، که در ادامه می‌آید.

شود، اما نتوانسته متناسب با هزینه‌های بکار گرفته شده و هزینه‌های بیشتری که در قالب ایجاد تورم سالانه، بار آن بصورت مضاعف روی دوش مردم به ویژه اقشار با درآمد کم یا ثابت قرار می‌گیرد بازدهی مطلوب ایجاد کند.

مطالعات بین‌المللی اعم از مطالعات و تحقیقات مراکز دانشگاهی و علمی یا مطالعات موسسات مستقل دخیل در امر توسعه و کشاورزی نظیر "انکتاد" و فانو به وضوح نشان می‌دهد، بازار محصولات کشاورزی هر کشور متناسب با روند همگرایی بیشتر در سطح منطقه‌ای و جهانی و توجه به اصل مزیت رقابتی در تولید هر محصول - به استثنای موارد خاصی که مباحث امنیتی و سیاسی، لزوم نیل به خودکفایی ولو غیراقتصادی را برای دوره‌های زمانی خاصی مطرح می‌سازد - می‌بایست به لحاظ مبادلات داخلی نیز بصورت ساختاری و بنیادین مورد اصلاح قرار گرفته و از قواعد علمی و نه سلیقه‌ای پیروی کند.

هم به لحاظ نظری و بر پایه مطالعات مذکور و هم به لحاظ تجربی و کارکرد بازارهای پیشرفته ایجاد شده طی دهه‌های اخیر و هم به لحاظ مطالعات گسترده انجام شده در داخل طی سالهای اخیر، مشخص می‌گردد که به جز دوره اصلی، راه‌سومی برای اصلاح بنیادین و ساختاری بازار محصولات کشاورزی وجود ندارد.

راه اول - ایجاد و گسترش فعالیت‌های بورس

نارسایی مذکور، ضمن کمک به رشد بخش کشاورزی و توسعه اقتصاد ملی حرکتی مقدس در جهت تحقق اصل عدالت‌گستری در جامعه روستایی کشور به حساب می‌آید.

۲- طی سالهای گذشته، بازار محصولات کشاورزی، متولی خاصی را نداشته و دولت از طریق وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بازرگانی، ستاد تنظیم بازار و شورای اقتصاد سعی کرده تا از طریق بهبود کارکرد این بازار و ابزارهای بکار گرفته شده در آن تا حدودی نارسائی‌های موجود را کاهش دهد، مطالعات نشان می‌دهد در فرایند مذکور، صدها قانون و لایحه و بخشنامه تدوین، ابلاغ و حتی اجرا گردیده که اگر قرار بود در بلندمدت آثار مفید خود را بر جای بگذارد، نمی‌بایست همچنان نوسانات شدید قیمتی بویژه در محصولات غذایی اساسی نظیر گوشت سفید یا قرمز و میوه و مرکبات و برنج و حبوبات و سایر اقلام بر بازار و کشور حاکم باشد. جمع‌بندی نتایج حاصل از این اقدامات اگر با کمی انصاف بدان نگرسته شود، نشان می‌دهد مجموعه سیاست‌گذاری‌ها و حمایت‌ها چه در قالب خریدهای تضمینی یا قیمت‌های توافقی و تثبیتی و چه در قالب انواع و اقسام یارانه‌ها، تعرفه‌ها و سایر سرمایه‌گذاری‌ها، هر چند اثرات مفید و موثری را در کوتاه مدت بر جای گذاشته یا در یک دوره زمانی بلندمدت مانع از آن شده تا نظام تولید کشاورزی بیشتر دچار زیان و ضرر

۱- بازار موجود محصولات کشاورزی از بازارهای کوچک محلی و پراکنده‌ای تشکیل می‌شود که نارسائیهای عمده‌ای در آن وجود دارد. مهم‌ترین اشکال این بازار سنتی، وجود بیش از نیاز فعالان نظام توزیع است که بصورت لایه‌های مضاعف، بخش مهمی از ارزش افزوده حاصل در بخش را به خود اختصاص داده و از آن خارج می‌کنند و باعث می‌شوند تا علاوه بر نوسانات قیمتی طبیعی و فصلی خاص محصولات کشاورزی، نوسانات دیگری به وجود آید که تاثیر زاینباری را به بخش تولید و تولیدکنندگان بر جای می‌گذارد. بطور مشخص و در آخرین تحلیل بخش مهمی از بازدهی حاصل از سرمایه‌گذاری‌های عظیمی که توسط دولت در ایجاد زیرساخت‌ها و تقویت و حمایت از تولید بکار گرفته شده و می‌بایست با ورود مجدد به چرخه تولید، رشد مطلوب‌تر بخش کشاورزی کشور را محقق سازد توسط لایه‌های مضاعف جذب و از آن خارج شود. اختصاص بخش کمتری از ارزش افزوده به میلیون‌ها تولیدکننده، باعث تشدید فقر و تنگدستی آنها و خانواده‌هایشان می‌شود که حدود چهل درصد جمعیت کشور را شامل می‌شوند و پدیده مهاجرت به شهر و بیکاری و معضلات اجتماعی دیگر مترتب بر آنها از تبعات چنین روندی به شمار می‌رود. بنابراین به نظر می‌رسد هر گونه اقدام در راستای کاهش نارسائی‌ها به ویژه

سه لایه تشکیل می‌شود که مطابق با شکل ذیل عبارتند از:

در حال حاضر نهاد ناظر در کشور ما بصورتی مهم عمل می‌نماید و وظائف بخش‌های ذیربط در آن نظیر وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و ... تفکیک نشده و نیست و ضرورت دارد تا در تدوین لایحه جدید بورس‌های کالایی به ویژه بورس کالای کشاورزی، مطابق با ماده ۵۸ قانون بازار اوراق بهادار تکلیف نهاد مذکور یکبار برای همیشه مشخص شده و با توجه به کارکرد دوگانه بورس‌های کالا که از یکطرف فعالیت‌های بازار کالا و از طرف دیگر فعالیت در بازار مالی و سرمایه را انجام می‌دهند و به تبع دومی در حیطه نظارت شورای عالی بورس و اوراق بهادار قرار داشته و به تبع اولی نهاد خاصی ناظر بر آن نیست، نهادی واحد به لحاظ نظارت دو گانه بر آن طراحی و ارائه شود

در مثلث فوق نهاد خودتنظیمی گمر برای بازار محصولات کشاورزی مطابق با دو طریق عملی ارائه شده بورس کالای کشاورزی ایران و بورس‌های تخصصی و محلی وابسته به آن برای محصولات اساسی و استراتژیک و بازار ملی

لحظه تاخیر در اتخاذ و بکارگیری آن خسارات مضاعفی را به اقتصاد ملی وارد می‌گرداند.

۳- با تلاش‌ها و پیگیری‌های مستمر، در سال‌های گذشته زمینه هر دو راه ممکن و تجربه شده در سطح جهانی، در کشور بخوبی فراهم گردیده و زمان آن است تا با عنایت بیشتری که از سوی دولت به ویژه از سوی وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و در نهایت وزارت امور اقتصاد و دارایی معمول خواهد شد، هر چه سریعتر و در عین حال به گونه‌ای اصولی، هر دو بازار پیشرفته و کارآمد امروزی راه‌اندازی و فعال گردند. با راه‌اندازی این دو بازار در سطح ملی و اجرای برنامه‌های ایجاد بازارهای تخصصی محلی طی سالهای آتی و ارتباط آنها با بازار ملی، کشور ما قادر خواهد بود تا در سالهای اولیه شروع برنامه پنجم توسعه با قوت بیشتری با بازارهای جهانی محصولات کشاورزی مرتبط گردیده و راه ورود به WTO را با دشواریهای کمتری طی نماید. در چنین تغییر ساختاریست که اعمال سیاستهای تعرفه‌ای موثر و سیاست‌های حمایتی و هدفمندسازی پارانه‌ها میسر گردیده و کاهش نقش تصدی‌گری دولت - که علیرغم حضور کم‌رنگتر در تولید کشاورزی نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی، به مقیاس وسیعتری در بازار آن حضور دارد و هزینه‌های سنگینی را به لحاظ منابع انسانی و سرمایه‌های متحمل می‌شود - در عمل ممکن می‌شود.

۴- بازار محصولات کشاورزی بر اساس قاعده مثلث علمی و مدرن بازارهای کالایی از

کالای کشاورزی برای محصولات اساسی و استراتژیک (۱) و در عین حال مستعد برای استانداردپذیری و انتشار اوراق مشتقه مالی بر روی آنها و راه دوم - ایجاد بازارهای مشابه بازار بورس ولی بدون کارکرد مالی ابزارهای مشتقه، برای محصولات دیگر کشاورزی منجمله انواع میوه، مرکبات، سبزیجات و مواد غذایی ساخته شده که مشمول قاعده کشف قیمت‌ها بدلیل اعمال ارزش افزوده مضاعف در بورس قرار نمی‌گیرند.

امروزه در سطح دنیا از میان بیش از ۷۰۰ بورس کالای کشاورزی در کشورهای مختلف که بخش مهمی از آنها را بورس‌های کوچک محلی تشکیل می‌دهند، حدود یکصد بورس در سطح ملی یا بین‌المللی فعالیت می‌نمایند و در کشورهای در حال توسعه یا در حال عبور از اقتصادهای متمرکز دولتی به اقتصادهای مبتنی بر رقابت‌پذیری یا قابلیت اعمال هدایت و نظارت توسط دولت در سال‌های اخیر تشکیل و فعال گردیده‌اند. همچنین حدود ۳۰۰ بازار بزرگ متشکل و سازمان‌یافته و شفاف رقابتی در قالب بازارهای غیربورسی (فرابورسی یا OTC) (۲) فعالیت می‌نمایند که حدود ۵۰ واحد از آنها در قاره آسیا قرار دارد. بهمین روست که تاکید می‌گردد برای اصلاح ساختاری و نه فقط اصلاحات کارکردی در بازار محصولات کشاورزی راه دیگری پیش‌روی کشور ما که بخش کشاورزی، یکی از ارکان مهم توسعه آن و نیل به اهداف ترسیم شده در سند بیست ساله چشم‌انداز به شمار می‌رود وجود ندارد و هر

میوه، مرکبات و مواد غذایی (NATIONAL OTC) و بازارهای تخصصی و محلی وابسته به آن برای محصولات دیگر خواهند بود و فعالان بازار نیز مطابق با قانون متمم مورد نظر شامل تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و معامله‌گران کالایی و اوراق مالی (۳)، در چارچوب عملیات تنظیم‌گری بورس کالا و OTC ملی و نظارت حاکمیتی شورای عالی بورس کالای کشاورزی و کمیسیون تخصصی نظارت بر بازار بخش کشاورزی، بصورتی شفاف و در فضایی رقابتی فعالیت خواهند نمود.

۵- مطابق با استراتژی کلی، راه‌اندازی بورس کالا در ایران که تا حد زیادی با توجه به ویژگی‌های اقلیمی کشور و محصولات کشاورزی و همچنین بازار داخلی موجود بر پایه نوع محصول تدوین و دنبال گردیده، در دو مرحله خاص به لحاظ زمانی صورت خواهد پذیرفت.

۱- ۵- مرحله اول - دوره کوتاه مدت ۲ ساله
 ۲- ۵- مرحله دوم - دوره میان مدت ۵ ساله
 در مرحله اول محصولات دارای حجم انبوه عرضه اعم از وارداتی یا تولید داخلی، داد و ستدهای فیزیکی و کالایی بورس را در قالب معاملات نقدی یا نوعی از آن، معاملات نسبی تشکیل می‌دهند و بتدریج معاملات اوراق مالی مشتقه از آنها نظیر قراردادهای مالی مدت‌دار و سلف و قبوض انبار (بیجک انبار) و در نهایت معاملات قراردادهای آتی و اختیار معامله و سوآپ که بورس این محصولات را تبدیل به یک بازار پیشرفته مالی می‌نماید و از محاسن آن جذب حجم وسیعی از سرمایه‌های سرگردان و هدایت بخشی از آنها به بازار اولیه بخش کشاورزی و کمک به رشد این بخش را می‌توان نام برد، محقق خواهد شد که طبق مطالعات صورت پذیرفته چهار محصول ذرت، کنجاله سویا، جو (جو وارداتی) و شکر قابلیت اجرای قسمت اول استراتژی راه‌اندازی را دارا هستند.

مرحله دوم، راه‌اندازی تدریجی و برنامه ریزی شده سایر محصولات از جمله برنج، جو داخلی، ذرت داخلی، حبوبات، پسته، زعفران، خرما، پنبه و در نهایت گندم را در برمی‌گیرد که ورود آنها به بورس مستلزم تحقق راهبردهای تعیین شده از جمله می‌توان به سازماندهی تدریجی بازار اولیه محصولات کشاورزی با راهکارهایی نظیر توسعه ظرفیت انبارها، توسعه ظرفیت استانداردسازی ملایم، ایجاد بورس‌های محلی و تخصصی برای دسترسی ساده‌تر تولیدکنندگان خرد و فعالان بازارهای محلی به بورس، فرهنگ‌سازی، ایجاد شرکتهای مدیریت سرمایه‌گذاری در امر جمع‌آوری محصول و داد و ستد آن، حضور پررنگ‌تر تعاونی‌ها و اتحادیه مرکزی تعاون روستایی و سازمان مرکزی تعاون روستایی و ایجاد شعب کارگزاری معامله‌گری توسط بانک کشاورزی و کارگزاران توانمند دیگر اشاره کرد.

که این بخش نیز بتدریج مسیر تبدیل به یک بازار مالی را علاوه بر کارکرد کالایی همانند مرحله اول ولی در زمان خاص خود که یک دوره ۵ تا ۱۰ ساله را در بر می‌گیرد طی خواهد نمود. بخش دوم - پنج راهکار پیشنهادی در کوتاه مدت

۱- انتقال بخشی یا تمام فعالیت‌های مربوط به لایه اول و به تبع آن لایه دوم بازار سنتی و غیرشفاف و پرنوسان فعلی نهادهای اصلی دام و طیور به بورس کالای کشاورزی از طریق اعمال دو مکانیزم قانونی و تشویقی شامل:

۱-۱- پاسخ مثبت وزارت جهاد کشاورزی به درخواست داوطلبانه واردکنندگان عمده کنجاله سویا، ذرت و جو که بیش از ۹۰ درصد بازار مذکور را در اختیار دارند. واردکنندگان مذکور که حدود ۷۰ درصد بازار در اختیار چند شخصیت حقوقی به منظور اعمال هماهنگی بیشتر در امر واردات و مصونیت در مقابل دامپینگ بازار و رقابت غیر کارآ و همچنین بر خورداری از منابع مالی کم‌هزینه‌تر و در نهایت انجام خریدهای موثرتر خارجی در چارچوب برنامه‌های زمانی منطبق با بازارهای بین‌المللی تا صدور مجوز واردات کلیه واردکنندگان را منوط به عرضه محصولات وارداتی آنها از طریق بورس، سبب می‌شود روزانه سه تا پنج میلیارد تومانی این نهادهای به بورس منتقل گردیده و شفافیت در معاملات و کاهش هزینه‌ها را که از اولین ثمرات آن، پایداری در قیمت‌ها و دوری از نوسانات سبب‌ساز تغییرات غیرطبیعی در قیمت گوشت سفید و تا حدودی گوشت قرمز می‌باشد ایجاد نماید.

۱-۲- تخصیص اعتبار بانک کشاورزی به تولیدکنندگان دام و طیور برای خرید نهادهای بورس این راهکار باعث خواهد شد تا روزانه حجم معاملات در بورس یک میلیارد تومان دیگر افزایش یابد و حصول اطمینان بیشتری در رابطه با استفاده بهینه از منابع بانکی در بخش کشاورزی فراهم شود. مکمل این مکانیزم تشویقی در قالب اداره اتاق پایاپای بورس توسط بانک کشاورزی در بند چهارم و به عنوان راهکار کوتاه مدت دیگر مورد اشاره قرار گرفته است، در این راستا همچنین همکاری بانک کشاورزی با واردکنندگان در گشایش اعتبار به گونه‌ای موثرتر از آنچه هم‌اکنون وجود دارد، در صورت عرضه محصولات وارداتی در بورس، مکمل نهائی محسوب می‌شود. به هر حال کلید اصلی همان پاسخ مثبت وزارت جهاد کشاورزی به تقاضای داوطلبانه واردکنندگان عمده است که همراه با خود لایه‌های خریدار را به بورس کالای کشاورزی انتقال داده و به تدریج با اعمال راهکارهای دیگر، علاوه بر مزایایی که برشمرده شد به کاهش لایه‌های واسطه‌گری و ساماندهی بازار نهادهای منجر می‌شود که این موضوع تاثیر عمده‌ای نیز در ایجاد تعادل برای بازار نهادهای

تولیدی در داخل برجای خواهد گذاشت و به مرور و در قالب برنامه میان مدت راه‌ورود آنان به بورس راهموارتر می‌سازد.

۲- فراهم نمودن زمینه عملی همکاری سازمان مرکزی تعاون روستایی و اتحادیه مرکزی تعاونی روستایی و همچنین شرکت‌های پشتیبانی امور دام و توسعه کشت ذرت با بورس کالا در امر خریدهای تضمینی یا ارائه یک اصلاحیه از طریق دولت به مجلس و در ارتباط با قانون خریدهای تضمینی مصوب سال ۱۳۶۸ و به گونه‌ای که نقش نهادهای مذکور در امر خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی از کشاورزان در مزارع را در ارتباط با بورس به نقشی بازارساز و بازارگردان تبدیل کند، این راهکار برای محصولات مشمول بازار نهادهای دامی منجمله ذرت و جو متناسب با برنامه کوتاه مدت و میان مدت راه‌اندازی بورس در ابتدا و سایر محصولات مطابق با برنامه میان مدت و بلندمدت بورس در مرحله بعدی مورد استفاده واقع خواهد شد. لازم به توضیح است نهادهای ذریبط در امر خریدهای تضمینی در چنین حالتی که نقش بازارساز را عهده‌دار می‌گردند با نگاه به تابلوی بورس و قیمت‌های واقعی تعیین شده در همان روز، در صورتی که قیمت‌های مذکور معادل یا تا حدی بالاتر از قیمت‌های مورد نظر برای خرید تضمینی باشند وظیفه خود را عملاً انجام شده می‌بایند و در صورت کاهش این نرخ با ارائه تقاضای موثر بر اساس قانون اصلی اقتصاد یعنی قانون عرضه و تقاضا باعث تعادل در قیمت و تحقق وظیفه خود می‌گردند و در مواقعی که قیمت‌ها از حد معینی بالاتر می‌رود و با عرضه موثر در بورس، باعث کاهش قیمت در بازار و ایجاد تعادل در آن می‌شوند. اعمال یارانه‌ها از این طریق و به استناد گواهی معاملات در بورس

بورس برای جمع‌آوری و خرید محصولات کشاورزی در مناطق مختلف یا پیش‌خرید آن در قالب معاملات سلف و عرضه آنها در بورس و یا خرید این محصولات از بورس اعلام نموده و علاوه بر آن ایجاد شبکه دفاتر محلی کارگزاری بانک با استفاده از شعب متعدد و مکانیزه بانک را مورد توجه جدی قرار داده در نتیجه می‌تواند به اصلاح ساختاری بازار محصولات کشاورزی منجر شود.

بدیهی است همانگونه که در راهبردهای پیش‌بینی شده کمک به تامین بودجه مناسب تا نیل به خودکفایی بورس کشاورزی، امری ضروری محسوب می‌شود که در کنار فعال‌سازی شرکت‌های کارگزاری موجود و فرهنگ‌سازی، در زمره راهبردهای اصلی بورس برای حصول موفقیت و ایفای نقش موثر در اصلاح ساختار بازار محصولات کشاورزی، جذب منابع مالی مورد نیاز در تولید بخش کشاورزی و در نهایت کمک به رشد این بخش به شمار می‌روند. علاوه بر اینها راهبرد تقویت ساختار مدیریتی و کارشناسی بورس که این نیز به نوبه خود شرطی اساسی به شمار می‌رود می‌تواند تحقق اهداف مورد نظر از راه‌اندازی این نهاد موثر ملی را با سهولت بیشتر و اطمینان بالاتری میسر سازد.

پاورقی‌ها:

۱- در بورس‌های جهانی به ترتیب غلات، شامل گندم، جو و برنج، دانه‌ها منجمله دانه‌های روغنی و در راس آنها ذرت و سویا، حبوبات، شکر، پنبه و قهوه بیشترین حجم داد و ستد، در معاملات را دارند که در برخی کشورها یک یا چند محصول خاص نیز در بورس ملی آنها پذیرش گردیده است نظیر قفل در هند یا مرکبات در جنوب اسپانیا و روغن نخل در مالزی که در ایران نیز پسته، زعفران و خرما در زمره چنین محصولاتی قرار دارند. طبق مطالعات انجام شده برای تک تک محصولات، در بورس ملی ایران و بورس‌های تخصصی و محلی مرتبط با آن ذرت، کنجاله سویا، جو، شکر، حبوبات، برنج و در نهایت گندم همراه با پسته، خرما، زعفران و پنبه به عنوان بازارهای تک محصولی دارای بازار جهانی می‌توانند باعث نقش آفرینی داخلی و همچنین کارکرد بین‌المللی آن شوند.

۲- Over The Counter

۳- معامله‌گران مالی (Speculators) که در ادبیات مالی کشور، واژه سوداگران اوراق بهادار برای آنها تعریف گردیده، نظیر بانک‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و صندوق‌های مالی بویژه صندوق‌های گرداننده و وجه برای معاملات آتی کالا نظیر (CPO) که مخفف واژه Commodity pool (Operating) می‌باشد، گروه بزرگی در بازار سرمایه محسوب می‌شوند که با پذیرش ریسک نقشی مهم در توسعه بورس‌های کالایی ایفا می‌کنند.

۴- REAL PRICES DISCOVERY - قانون کشف

قیمت‌ها در کنار ضرورت استاندارد بودن کالاها و اوراق مالی مشتقه داد و ستد پذیر در بورس و تضمین معاملات توسط اتاق پایاپای (Clearing House) سه اصل اساسی بورس‌های کالایی محسوب می‌شوند که در خصوص استانداردپذیری به جز محصولاتی که در مبادلات جهانی عرضه می‌گردند نظیر پسته یا زعفران، محصولات داد و ستد پذیر داخلی طی یک روند چندساله و به تدریج به استاندارد نهایی می‌رسند و ضرورتی برای اعمال استانداردهای بین‌المللی در سال‌های اولیه راه‌اندازی بورس کالای کشاورزی برای آنها وجود ندارد.

که متکی بر قیمت‌های واقعی حاصل در یک بازار شفاف، فراگیر و رقابتی است از ثمرات مهم اعمال این راهکار به شمار می‌رود که به بحث هدفمندسازی پارانها و در آینده اعمال سیاست‌های تعرفه‌ای مطلوب کمک بزرگی می‌نماید. از ثمرات دیگر بکارگیری این راهکار، کاهش قابل توجه هزینه‌های دولتی و حجم تصدی‌گری شرکت‌های وابسته بدان خواهد بود. موضوع فوق در خصوص محصول شکر و در ابتدا شکر تولیدی از نیشکر که عمدتاً توسط

شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی تولید می‌گردد نیز، به خوبی قابلیت اعمال دارد. ۳- ایجاد هماهنگی برای سهولت در دسترسی به تفسیر منطقی از قانون محاسبات عمومی کشور از طریق هیات دولت و در صورت نیاز ارائه یک ماده واحد به مجلس شورای اسلامی راهکار بعدی کوتاه مدت در رونق بورس کالای کشاورزی بشمار می‌رود. تحقق این مطلب منطقی، علمی و اساسی که به دلیل تعیین قیمت‌های واقعی در بورس به مثابه فراگیرترین و رقابتی‌ترین بازار در کشور، دستگانه‌های دولتی و نهادهای عمومی در صورت خرید از آن بی‌نیاز از مناقصه خواهند شد و در کوتاه مدت برای نهادهای دامی و در میان مدت و بلندمدت برای شکر و سایر محصولات قابلیت اعمال دارد، زمینه‌ای را فراهم می‌آورد تا هم در هزینه‌های دولت صرفه‌جویی به عمل آمده و محصولات مورد نیاز آنها با کیفیت مطلوبتری خریداری گردد و هم بورس کالای کشاورزی مورد تقویت قرار گیرد. لازم به توضیح است بر

خلاف برخی اظهارنظرهای غیر کارشناسانه، تعیین قیمت در بورس که خاصیت اصلی کارکرد آن کشف قیمت‌های واقعی (۴) ناشی از برخورد تعداد زیادی عرضه با تعداد زیادی تقاضا در یک روز معاملاتی است به هیچ وجه بالاترین قیمت ملاک خرید نخواهد بود که به استناد آن مطرح شود در مناقصه‌ها پائین‌ترین قیمت مطرح است و در بورس بالاترین قیمت، بلکه از دید عرضه‌کننده، بالاترین قیمت در ابتدای رینگ معاملاتی در روش حراج حضوری ملاک داد و ستد قرار می‌گیرد و از دید تقاضاکننده پائین‌ترین قیمت، که در نهایت قیمت حاصل شده از برخورد آنها مبین قیمت واقعی کالا و اعمال کامل اصل عدالت در بازاری شفاف محسوب می‌شود و لذا بی‌مورد نیست که اشاره شود بازار بورس کاملترین بازار مناقصه‌ای است که بر خلاف مناقصات موجود که احتمال تبانی در آن وجود دارد، به دلیل شفافیت در اطلاع‌رسانی و ثبت معاملات در تابلو و اعمال نظارت‌های نهاد خودتنظیم‌گر یعنی بورس و نهاد ناظر یعنی دولت که از طریق مقررات نظارتی خاص منجمله آئین‌نامه رسیدگی به تخلفات کارگزاران - که تنها واسطه‌های معامله بشمار می‌روند - و وجود هیات داوری و حل اختلاف صورت می‌پذیرد، احتمال خطا و تبانی به حداقل ممکن و به تعبیری کاملتر به حد صفر می‌رسد. و این یعنی توجه علمی و عملی به جلوگیری از فساد و پیشگیری از آن که در زمره اصلی‌ترین سیاست‌های دولت قرار دارد.

۴- تامین زمینه همکاری گسترده‌تر بانک کشاورزی و اعمال تضمین و تسویه معاملات بخصوص معاملات نسبی به عنوان رویه متداول و متعارف بازار موجود نهادهای دامی و برخی دیگر از محصولات کشاورزی توسط این بانک به عنوان یک بانک تخصصی در بخش تولید و بازار کشاورزی.

البته، بانک کشاورزی خود از حامیان اصلی در انجام مطالعات و نظارت بر راه‌اندازی بورس کشاورزی بوده و هستند، به دفعات آمادگی بانک را جهت انجام این مهم و حمایت از

